T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/624
KARAR NO : 2018/841
KARAR TR: 24.12.2018

Ö Z E T: Kaçakçılık soruşturması kapsamında el koyma kararı verilerek idareye teslim edilen otomobil sebebiyle uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerekiği hk.

KARAR

Davacı : M.T.
Vekili : Av. S. D.
Davalı: Adalet Bakanlığı
Vekili : Av. A. K.

O L A Y : Davacı, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından geçici el koyulmasına karar verilen 38 UU… plakalı aracının, Ankara 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2015/50 Esas 31/12/2015 tarihli kararı ile davacıya iade edildiği, davacı vekili tarafından 21/06/2016 tarihinde kolluk kuvvetlerince davacının aracına el koyma işlemi uygulanması nedeniyle Emniyet otoparkında beklediği süre zarfında müvekkilinin bu aracı kullanmaması sebebiyle fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 5.000,00-TL haksız el koyma nedeniyle mahrumiyet zararı bedelinin 21/06/2012 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Adalet Bakanlığı vekili, süresi içinde verdiği savunma dilekçesinde, idari iş ve işlem niteliğinde olmayan, savcılık tarafından 38 UU... plakalı araca el konulmasından dolayı zararın oluştuğu iddiasının, maddi ve manevi bir zararın doğup doğmadığı hakkında genel hükümler çerçevesinde adli yargı makamlarınca bir değerlendirme yapılması gerektiğini ileri sürerek, uyuşmazlığın adli yargı yerlerince çözümlenmesi gerekeceğini savunmuştur.

ANKARA 16. İDARE MAHKEMESİ 21.3.2018 gün ve E:2016/3392 sayı ile,davacının kendisine ait aracı hakkında yakalama ve haciz kararı bulunduğundan bahisle kolluk personelince emniyet otoparkına çekilmesi nedeniyle, otoparkta kaldığı süre boyunca aracı kullanamadığının ileri sürüldüğü, dolayısıyla uyuşmazlığın Cumhuriyet Savcılığının yargısal faaliyetlerinden kaynaklanmadığı, bu itibarla, yargısal denetiminin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi uyarınca idari yargı yerince yapılması gerektiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle davalı idarenin görev itirazının reddine, Mahkemelerinin görevliliğine karar vermiştir.

Davalı idare vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI: Davacı tarafından davalı idare aleyhine açılan tam yargı davasında, davalı idare görev itirazında bulunmuş, bu itirazın reddedilmesi üzerine davalı idare tarafından olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebinde bulunulması nedeniyle dosyanın Başsavcılığımıza gönderildiği anlaşılmıştır.

Davacı tarafından, 38 UU... plakalı aracın şase numarasının değiştirildiğinden bahisle Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca geçici olarak el konulması nedeniyle zarara uğradığı ileri sürülerek oluşan zararına karşılık 5.000,00-TL maddi tazminatın yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemi ile idari yargı yerinde açılan davada, davalı idare tarafından görev itirazında bulunulmuş, itirazın reddi üzerine davalı vekili tarafından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından adli yargı lehine olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebinde bulunulduğu anlaşılmıştır.

Bilindiği gibi, Anayasanın 125. maddesinde, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu, aynı maddenin son fıkrasında ise idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kuralına yer verilmiş; 129/5. maddesinde, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davalarının, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabileceğine işaret edilmiş; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 13. maddesinde de, kişilerin kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı, bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açacakları ve kurumun genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkının saklı olduğu hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen düzenlemelerle Anayasanın 9. ve 138. maddesine göre, "kuvvetler ayrılığı" ilkesi gereğince fonksiyonel bakımdan yargı organı yasama ve yürütmeden ayrı tutulmuş olup, bağımsız bir organ olan yargının yargılama süreci ile ilgili işlemlerinin Anayasanın 125. maddesinde öngörülen "idari işlemler" kapsamına girmediği ve bu nedenle yargısal işlemler dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamayacağı açıktır.

Öte yandan, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun, "Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat" başlıklı

Yedinci bölümünün, “Tazminat istemi” başlıklı 141.maddesinde; "(1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında; /a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen, / b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan, / c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan, / d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen, / e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen, /f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu cezayla cezalandırılan, / g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan, / h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen, / i) Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen, / j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen, / k) Yakalama veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan, / Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler. / (2) Birinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir. / (3) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir. (4) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder." hükmüne yer verilmiş, aynı Kanunun, “Tazminat isteminin koşulları” başlıklı 142.maddesinde ise, “(.1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir. / (2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır denilmiştir.

Dava konusu olayda, 5271 sayılı CMK'nın 142. maddesine göre tazminat isteminin, ağır ceza mahkemelerinde karara bağlanacağı yolunda açık bir hüküm bulunduğu ve böylelikle Devletin sorumluluğunu öngören özel bir düzenlemeye yer verildiği görülmektedir.

Belirtilen duruma göre, olayda Başsavcılığın yürüttüğü bir soruşturma ve aleyhine Ağır Ceza Mahkemesinde açılan, sonucunda beraat ettiği kamu davası gereğince, davacıya ait araca el konularak otoparkta alıkonması sebebiyle, aracın haksız alıkonmasından doğan maddi zararın ödenmesi istemiyle açılan tazminat davasında; 5271 sayılı CMK'daki açık hüküm de gözetilerek; tazminat istemine esas olan işlemi yapan mahkemenin dahil olduğu adli yargının görevli bulunduğunun kabulü zorunlu bulunmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 28/12/2015 tarihli, E.-K.2015/833-869 sayılı kararında da bu tür davaların görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu vurgulanmıştır.

Yukarıdaki açıklamalara göre, somut olaya ilişkin davanın da özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği düşünülmektedir.

KARAR : Yukarıda açıklanan nedenlerle 2247 sayılı Kanunun 10 ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar verildi." şeklinde karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı’nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI'Davacı tarafından 38 UU... plakalı aracına şase numarasının değiştirildiğinden bahisle Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca geçici olarak el konulması nedeniyle zarara uğradığı ileri sürülerek oluşan zararına karşılık 5.000,00-TL maddi tazminatın yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle idari yargıda açılan davada, davalı idare Adalet Bakanlığınca yapılan görev itirazının mahkemece reddi üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmış olmakla dosya incelendi:

Anayasa'nın Başlangıcında öngörülen “Kuvvetler ayrımı” ilkesi ile yargı ile ilgili 9. maddesinde yargı yetkisinin Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı, 125. maddesinin 1. fıkrasında, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu, son fıkrasında da idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu, 138. maddesinde mahkemelerin bağımsızlığı, 140. maddesinin 6. fıkrasında ise hakim ve savcıların idari görevler yönünden Adalet Bakanlığına bağlı olduğu hükümlerine yer verilmiştir.

Fonksiyonel bakımdan yargı organlarının, yasama ve yürütmeden ayrı olduğu, bağımsız bir organ olan yargının, yargılama süreci ile ilgili işlemlerinin Anayasa'nın 125. maddesinde öngörülen "idari işlemler" kapsamına girmediği açıktır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmış, anılan Kanun'un 2. maddesinin 2. fıkrasında da, idari yargı yetkisi, idari işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimiyle sınırlı tutulmuştur.

Bu hükümlerden, idari yargı yerinde dava açılabilmesi için, işlemin veya eylemin idari bir faaliyet kapsamında gerçekleştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Tazminat İstemi" başlıklı 141. maddesinin 1. fıkrasının (j) bendinde, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında; eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen kişilerin, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilecekleri hükme bağlanmış, aynı Yasa'nın 142. maddesinde de tazminat isteminin, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanacağına işaret edilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davacının 38 UU... plakalı aracına şase numarasının değiştirildiğinden bahisle Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca geçici olarak el konulması sonucunda uğradığı zarara karşılık 5.000,00 TL tazminata

hükmedilmesi istemiyle bakılan davayı açtığı anlaşılmaktadır.

Bu haliyle, davacının karşılanmasını talep ettiği zararın idari bir işlem ya da eylemden kaynaklanmadığı, zararın Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca aracına geçici olarak el konulmasına karar verilmesinden doğduğu ve suç soruşturması ve kovuşturması sırasında gerçekleştiği dikkate alındığında anılan Yasa hükümleri uyarınca uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

SONUÇ : Açıklanan nedenle, 2247 sayılı Kanunun 13'üncü maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulü gerektiği düşünülmektedir." şeklinde karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 24.12.2018 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Başvuru yazısı ve dava dosyası örneği üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idare vekilinin, anılan Yasa'nın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacı tarafından 38 UU... plakalı aracına şase numarasının değiştirildiğinden bahisle Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca geçici olarak el konulması nedeniyle zarara uğradığı ileri sürülerek oluşan zararına karşılık 5.000,00-TL maddi tazminatın yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Emniyet Genel Müdürlüğünün, merkez, bölge, il ve ilçe trafik kuruluşları, görev ve yetkileri" başlıklı 5. Maddesinin 'kuruluş' başlıklı alt bendinde; "(Değişik: 17/10/1996 - 4199/3 md.) Bu Kanunla, Emniyet Genel Müdürlüğüne verilen görevler, Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak kurulan Trafik Hizmetleri Başkanlığınca yürütülür. Trafik Hizmetleri Başkanlığı, Emniyet Genel Müdür Yardımcısı tarafından yürütülür. Emniyet Genel Müdürlüğünün merkez bölge, il ve ilçe trafik zabıta kuruluşları Trafik Hizmetleri Başkanlığına bağlı olarak çalışır.

Araçlara ve sürücülere ait işlemleri yapmak, plaka ve belgelerini vermek ve bu amaca yönelik hizmetleri yürütmek üzere her ilde ve gerekli görülen ilçelerde tescil şube veya büroları kurulur.

Tescil şube veya bürolarında emniyet hizmetleri sınıfı personelinden ayrı olarak teşkilat ve kadrolarında gösterilen sayıda genel idare ve teknik hizmetler sınıfında personel ile sözleşmeli personel çalıştırılabilir." denilmek sureti ile araçlara ve sürücülere ilişkin işlemleri yapmak, plaka ve belgelerini vermek ve bu amaca yönelik hizmetleri yürütmek üzere her ilde ve gerekli görülen ilçelerde tescil şube veya büroları kurulacağı belirtilmiş;

Aynı maddenin ' görev ve yetkiler ' alt başlıklı b bendinin 7. fıkrasında "Araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek", 8. Fıkrasında " (Değişik: 25/6/2010-6001/35 md.) Ülke çapında taşıtların ve sürücülerin sicillerini tutmak, bunlara ilişkin teknik ve hukukî değişiklikleri işlemek, işlettirmek, istatistiksel bilgileri toplamak ve değerlendirmek" görevleri oluşturulacak bu şube ve bürolara bırakılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun "Araçların satış, devir ve tescili ile bu işlemlerle ilgili yetki ve sorumluluk" başlıklı 20.maddesinde,

"Tescil süreleri, satış ve devirler, noterlerin sorumluluğu ile ilgili esaslar şunlardır:

Araç sahipleri,

(Değişik: 13/2/2011-6111/55 md.) Tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; bunların hurda durumuna gelmesi hâlinde ise bir ay içinde tescilin silinmesi için ilgili trafik tescil kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine başvurmak,

(Değişik: 2/4/1998 - 4358/3 md.) Tescilin yapılması veya silinmesi için vergi kimlik numarası ile yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeleri sağlamak,

Zorundadırlar.

Araçların giriş işlemlerini yapan gümrük idareleri bu durumu 15 gün içinde araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlüdürler.

Tescil belgesi, aracın başkasına satış veya devrine, hurdaya çıkarılmasına veya araçta, yönetmelikte belirtilen niteliklerin değişmesine kadar geçerli sayılır.

(Değişik: 24/12/2009-5942/1 md.) Tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri, satış ve devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılır. Noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir.

Satış ve devir işlemi, siciline işlenmek üzere üç işgünü içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu ile vergi dairesine bildirilir. Bu bildirimle birlikte alıcı adına trafik tescil işlemi gerçekleşmiş sayılır. Satış ve devir tarihi itibariyle, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu hükümleri uyarınca eski malikin vergi mükellefiyeti sona erer, yeni malikin vergi mükellefiyeti başlar.

Yapılan satış ve devir işlemi üzerine noterler tarafından yeni malik adına bir ay süreyle geçerli tescile ilişkin geçici belge düzenlenir.

197 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yer alan sorumluluk hükümleri saklı kalmak kaydıyla, anılan maddede ve bu bentte yer alan isteme ve bildirmeleri elektronik ortamda yaptırmaya ve bu konuda yükümlülük getirmeye, elektronik bildirmelere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Gelir İdaresi Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü yetkili

olup, bu kurumlar satış, devir ve tescile ilişkin işlemlerin gerçekleştirilmesi için gerekli elektronik veri akışını sağlarlar. Satış ve devir işlemlerini yapanlar, bu işlemler sırasında edindikleri bilgileri ifşa ettikleri takdirde Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesi uyarınca cezalandırılırlar.

Satış ve devir işlemlerinin bildiriminden itibaren bir aylık süre içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu veya Emniyet Genel Müdürlüğünün uygun gördüğü kamu kurum veya kuruluşları tarafından yeni malik adına tescil belgesi düzenlenerek elden veya posta aracılığıyla teslim edilir. Tescil belgesinin bir ay içerisinde teslim edilememesi halinde yeni malike sorumluluk yüklenemez.

Bu bentte düzenlenen satış ve devir işlemleri her türlü harçtan, bu işlemlere ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisi ve değerli kâğıt bedellerinden istisnadır. Trafik tescil kuruluşunda yeni malik adına yapılacak tescil nedeniyle düzenlenmesi gereken değerli kâğıtların bedelleri, satış ve devir esnasında noterler tarafından tahsil edilir ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 119 uncu maddesi uyarınca beyan edilerek ödenir. Bu bentte yer alan işlemler sebebiyle noterlere herhangi bir pay veya aidat ödenmez.

1512 sayılı Kanunun 112 nci maddesi uyarınca belirlenen ücret uygulanmaksızın satış ve devre ilişkin her türlü işlem karşılığında toplam 20 Türk Lirası maktu ücret alınır. Söz konusu ücret, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere önceki yılda uygulanan ücret tutarının o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerleme oranında artırılması suretiyle hesaplanır.

Haciz, müsadere, zapt, buluntu, trafikten men gibi nedenlerle; icra müdürlükleri, vergi dairesi müdürlükleri, milli emlak müdürlükleri ile diğer yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından satışı yapılan araçların satış tutanağının bir örneği aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşlarına üç işgünü içerisinde gönderilir. Aracı satın alanlar gerekli bilgi ve belgeleri sağlayarak ilgili trafik tescil kuruluşundan bir ay içerisinde adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar. Alıcıların tescil belgesi almak için süresinde başvurmamaları halinde bu araçları alıcıları adına re'sen kayıt ve tescil ettirmeye Emniyet Genel Müdürlüğü yetkilidir.

Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye İçişleri ve Maliye Bakanlıkları yetkilidir.

e) (Değişik: 24/12/2009-5942/1 md.) Araç satın alıp, bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine uymayanlar ile (d) bendinin sekizinci paragrafı hükümlerine göre bir ay içerisinde tescil belgesi almayan alıcılara 130 Türk Lirası, (d) bendi hükümlerine uymayan noterlere ise her bir işlem için 1.000 Türk Lirası idari para cezası verilir. Tescil yapılmadan trafiğe çıkarılan araçlar, tescil yapılıncaya kadar trafikten men edilir." denilmek sureti ile ülkeye gümrük kanalı ile giriş yapan araçların ilk tescil işlemlerinin araç sahiplerinin gümrükten geçişi yapılan araçların tescili için gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; ilgili trafik tescil kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine başvurmaları gerektiği, bu sırada araçların giriş işlemlerini yapan gümrük idarelerinin bu durumu 15 gün içinde araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlü oldukları, tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirlerinin, satış ve devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisinin, gecikme faizinin, gecikme zammının, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılacağı ve araç satın alıp, bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine uymayanlar ile (d) bendinin sekizinci paragrafı hükümlerine göre bir ay içerisinde tescil belgesi almayan alıcılara 130 Türk Lirası, (d) bendi hükümlerine uymayan noterlere ise her bir işlem için 1.000 Türk Lirası idari para cezası verileceği ve tescil yapılmadan trafiğe çıkarılan araçların tescil yapılıncaya kadar trafikten men edileceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun "Belge ve plaka vermeye yetkili kuruluşlar:" başlıklı 22. Maddesinde;

Yönetmelikte gösterilen esaslara göre:

1. Fıkrada bentler halinde sayılan istisnalar haricinde kalanaraçlara ilişkin tescile yönelik işlemlerin Emniyet Genel Müdürlüğü veya bağlı trafik tescil kuruluşlarınca yapılacağı, Emniyet Genel Müdürlüğünün ilk tescili yapılacak araçların tesciline esas teşkil edecek işlemleri elektronik ortamda bilgi paylaşımı yoluyla yapacağıdüzenlenmiştir.

Davanın açıldığı 02.09.2016 tarihinde yürürlükte bulunan 01.05.2010 gün ve 27568 sayılı resmi gazetede yayımlanan yönetmelikle değişik 18.07.1997 tarih ve 23053 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin "Yeni Kayıt" başlıklı 31. Maddesinde;

İlk kaydı yapılacak araçlara ilişkin usuli prosedür ayrıca düzenlenmiş, bu maddede de tescil işlemlerinin 2918 sayılı Kanun'un 5. Maddesi gereğince oluşturulacak trafik tescil şube ve büroları aracılığıyla gerçekleştirileceği bir kez daha ortaya konulmuştur.

Dosyanın incelenmesinden, Ankara Emniyet Müdürlüğünce, çalıntı oto, hacizli ve yakalamalı otoların motor ve şase numaralarının değiştirmek suretiyle (change) resmi belgede sahtecilik ve dolandırıcılık suçlarından soruşturma yürütüldüğü, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 2014/15071 sayılı dosyasında şüpheliler hakkında hırsızlık, hırsızlık malını bilerek satın alma ve kabul etmek suçlarından soruşturma yürütüldüğü; resmi belgede sahtecilik ve dolandırıcılık suçlarından ise dosyanın tefrik edilerek sahtecilik ve dolandırıcılık suçları bürosuna gönderildiği; yapılan kriminal incelemesi neticesinde change olduğu tespit edilen olay l'de belirtilen 38 UU... plaka sayılı, 2004 model beyaz renkli Hyundai marka Starex tipli aracın, yapılan incelemesinde; aracın 02/12/2013 tarihinde 34 ESS 13 plaka sayıda iken İskele Deri Sanayi Tic. A.Ş. adına tescil kaydının bulunduğu ve daha sonra aracın; 03/11/2006 tarihinde 05 AT 630 plaka sayıda iken Metin Yılmaz adına tescilli olduğu ve son olarak aracın; 23/09/2008 tarihinde 34 UU... plaka sayılı olarak şüpheli Mehmet Tohumoğlu adına tescil gördüğü, Change olduğu tespit edilen aracın 05 AT 630 sayıda Metin Yılmaz isimli şahısta tescilli iken kazalı olarak şüpheli Mehmet Tohumoglu isimli şahıs tarafından satın alındığı, şüpheli şahıslar tarafından araç satın alındıktan sonra bu araç ile aynı özelliklere sahip olan suç konusu 34 DM 1237 plaka sayılı üzerinde bir çok yakalama bulunan araca change yapıldığı, bu şekilde aracın kimliğinin değiştirilmiş olduğu; trafiğe tescilleri için gerekli işlemlerin 2918 sayılı Kanun'un 5, 20, 22 ve bu kanunun uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 29, 30 ve 31. Maddelerine aykırı şekilde Trafik Tescil Denetleme Büro Amirliği görevlileritarafından gerçekleştirildiği, bir kaç kez el değiştirip davacı tarafından satın alındıktan sonra, hukuka aykırı şekilde trafiğe tescil edilen dava konusu araca Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca 5607 sayılı Yasa kapsamında başlatılan soruşturma sırasında el konulduğu,söz konusu aracı alan davacının olayda kusuru bulunan davalı idareden

rücuen tazmin etmekiçin davayı açtığıtespit edilmiştir. Bu açıklamalar ışığında, kanunun ve yönetmeliğin emredici hükümlerine aykırı şekilde gerçekleştirilen işlemler nedeni ile uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemi ile açılan davada, yine aynı kanunun göreve ilişkin düzenlemesinin dikkate alınması ve görevli yargı yerinin bu kapsamda belirlenmesi gerekmektedir.

Nitekim 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "…bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür"Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmek sureti ile 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan zararların tazmini istemi ile açılacak sorumluluk davalarında adli yargı yerlerinin görevli olacağı ayrıca ve açıkça belirtilmiştir.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan sorumluluk davalarını kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından doğan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Her ne kadar, dava konusu olayda davacının zararına sebebiyet veren eylemler, dava dışı kişilerin hileli işlemleri ile idare yanıltılarak trafiğe tescilleri için gerekli işlemlerin hukuka aykırı şekilde gerçekleştirilmesi sebebiyle, idare çalışanlarının kusurundan kaynaklanan ve idari hizmetin kötü işlemesi kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte eylemler ise de; davayakonu zarardan doğan sorumluluğun 2918 sayılı Kanun'un ve bu kanunun uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin araçların tesciline ilişkin hükümlerine aykırı hareket edilmesinden kaynaklandığı, 2918 sayılı Kanun'un 110. Maddesinde de, madde ayrımı yapılmaksızın 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan sorumluluk davalarının adli yargı yerinde çözümleneceğinin açıkça belirtildiği; bu düzenlemenin, genel idare esaslarına ilişkin sorumluluk hükümlerini düzenleyen diğer kanunlara nazaran özel nitelikte olduğu ve bu nedenle idare ajanlarının eylemlerindenkaynaklansa dahi davaya konu uyuşmazlıkta öncelikli olarak uygulanması gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın çözümünde adli yargının görevli olduğuna, bu nedenle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile Ankara 16. İdare Mahkemesince verilen 21.3.2018 gün ve E:2016/3392 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 16. İdare Mahkemesince verilen 21.3.2018 gün ve E:2016/3392 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 24.12.2018 gününde, Üyeler Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Üye Üye Üye

Hicabi DURSUN	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER
	Üye	Üye	Üye
	Süleyman Hilmi AYDIN	Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ

KARŞI OY

Dava, davacı tarafından 38 UU... plakalı aracına şase numarasının değiştirildiğinden bahisle Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca geçici olarak el konulması nedeniyle zarara uğradığı ileri sürülerek oluşan zararına karşılık 5.000,00-TL maddi tazminatın yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

"Tazminat İstemi" başlıklı 141 inci maddesi: (1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;…

j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen…

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

(3) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir…

"Tazminat isteminin koşulları" başlıklı 142 nci maddesi: (1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgilisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır…

Hükümlerini içermektedir.

Anayasanın Başlangıç kısmında öngörülen "Kuvvetler ayrımı" ilkesi ile yargı ile ilgili 9. ve 138. maddeleri dikkate alındığında, bağımsız bir erk olan yargının yargılama faaliyeti ile ilgili işlemlerinin, Anayasanın 125. maddesinde öngörülen "idari işlemler" kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmayıp, bu "yargısal işlemler" nedeniyle idari yargı yoluna başvurulabilmesine imkân yoktur. Esasen bu durum, kuvvetler ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur. Yukarıda işaret edildiği üzere, Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarıyla adliye personelinin yargılamadaki fonksiyonu geniş çerçevede bir kamu hizmeti olarak değerlendirilse de, somut olarak, ifa edilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerekmektedir.

Buna göre, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141 ve 142 nci maddelerindeki düzenlemeler ve yukarıda yapılan açıklamalar kapsamında dava konusu olay ele alındığında, 5607 sayılı Yasa kapsamında yürütülen soruşturma sırasında, davacının işyerinde bulunan ve kaçak olduğu iddia edilen akaryakıta el konulmasının, Cumhuriyet Savcısı talimatıyla gerçekleştirilen yargı faaliyetinin bir parçası olduğunda ve yargısal işlem mahiyetini taşıdığında kuşku

bulunmamaktadır. Yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler ya da faaliyetler nedeniyle Devletin sorumlu tutulmasında da, bu sorumluluğun denetiminin aynı yargı düzeni içinde yapılması ve yargısal nitelikli bir işlemin idari yargı denetimi dışında tutulması gerektiğinden;uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, 5271 sayılı Yasanının 141 ve 142 nci maddeleri uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Davanın çözümünde Adli yargının görevli olduğunu kabul eden sayın çoğunluğun kararına bu gerekçe katılamıyoruz.

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi AYDIN	Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ